

§ 325

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Paavo Arhinmäen talousarvioaloitteesta määrärahan osoittamisesta koronan jälkihoito-ohjelmaan

HEL 2021-002866 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Paavo Arhinmäen talousarvioaloitteesta määrärahan osoittamisesta koronan jälkihoito-ohjelmaan:

Valtakunnallisten selvitysten, raporttien ja tutkimusten sekä toimialan omien selvitysten ja kyselyjen mukaan koronaepidemia on heikentänyt oppijoiden oppimista ja hyvinvointia eri koulutusasteilla. Keskeisiä oppimisvajeen syitä ovat toisen asteen pitkittynyt etäopiskelu sekä oppijoiden karanteenit ja muut koronatilanteesta johtuneet poissaolot lähio-
petuksesta tai varhaiskasvatuksesta. Tuen tarpeet, jotka tulisivat ilmi oppijan osallistuessa lähiopetukseen tai varhaiskasvatukseen, ovat voineet jäädä havaitsematta, ja tuen piiriin ohjautuminen on voinut viivästyä.

Oppimisvaje ilmenee oppijoiden jäämisessä jälkeen oppimistavoitteista sekä lisääntyneenä ohjauksen ja tuen tarpeena. Oppiminen on heikentynyt etenkin niillä oppijoilla, joilla on ollut oppimisen haasteita jo ennen koronatilannetta. Myös perheiden mahdollisuudet tukea lasta tai nuorta ovat erilaiset. Osa oppijoista kuitenkin saavutti etäopetuksessa aikaisempaa parempia oppimistuloksia. Lautakunta pitää tärkeänä myös etäopetuksen aikana syntyneiden hyvien käytänteiden ja toimintamallien edistämistä.

Hyvinvointi on edellytys oppimiselle. Koronatilanne on lisännyt oppijoiden yksinäisyyden kokemuksia sekä mielen hyvinvoinnin haasteita. Opiskeluhuollon palvelujen tarve on kasvanut kouluissa ja oppilaitoksissa. Oppijan ja hänen perheensä elämään voi vaikuttaa samanaikaisesti useampi haavoittuvuutta aiheuttava tekijä, jolloin koronatilanteen aiheuttamat negatiiviset vaikutukset voivat kertaantua. Koronatilanteen aiheuttama yleinen epävarmuus sekä vapaa-aikaan heijastuvat muutokset ovat kuormittaneet oppijoita kokonaisvaltaisesti.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on huolissaan siitä, että koronatilanteen kielteiset vaikutukset kasaantuvat erityisesti jo aiemmin heikommassa asemassa oleviin oppijoihin, jolloin riskinä on eriarvoisuuden kasvaminen. Lautakunta korostaa, että oppimisen varmistaminen ja oppijoiden hyvinvoinnin tukeminen edellyttää riittäviä lisäresursseja eri

koulutusasteille muun muassa opetuksen, tukiopetuksen, erityisopetuksen, ohjauksen ja opiskeluhuollon palvelujen lisäämiseen, henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja hyvinvoinnin tukemiseen sekä työelämä- ja korkeakouluysteistyön vahvistamiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta esitti jo vuoden 2021 talousarvion määrärahaan 17,5 miljoonan euron ylitysoikeutta koronatilanteen aiheuttamien lisätarpeiden vuoksi. Kaupunginvaltuusto päätti 16.6.2021 oikeuttaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan ylittämään vuoden 2021 talousarvioon merkityn määrärahan. Lautakunnalle myönnetty tulojen lisäys on 11,7 miljoonaa ja menomäärärahan ylitys 17,5 miljoonaa. Kaupunginvaltuusto edellyttää, että kasvatus- ja koulutuslautakunta tarkentaa toimialan tulosbudjetin ja toimintasuunnitelman myönnettävän ylitysoikeuden mukaiseksi.

Valtion avustukset koronan aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi

Valtio on myöntänyt Helsingin kaupungin eri koulutusasteille vuosina 2020–2021 erityisavustusta, avustusta tai lisärahoitusta koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi yhteensä noin 13,2 miljoonaa. Rahoittaja on joko opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus tai Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Rahoituksen myöntämisen perusteet, käyttöaika sekä rahoituksen käyttöehdot ja tavoitteet vaihtelevat koulutusasteesta ja rahoittajasta riippuen. Valtio edellyttää myös selvitystä rahoituksen käytöstä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksista 1,4 miljoonaa euroa on kohdennettu varhaiskasvatukseen ja 7 miljoonaa euroa esi- ja perusopetukseen. Stadin ammatti- ja aikuisopistolle ministeriö on myöntänyt perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta noin 1,5 miljoonaa euroa vuonna 2020 ja miljoona euroa vuonna 2021. Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto myönsi Stadin ammatti- ja aikuisopistolle 40 000 euroa valtionavustusta nuorten työpajatoimintaan. Opetushallitus on myöntänyt 2 miljoonaa euroa valtion erityisavustusta lukiokoulutukseen ja yhteensä 294 000 euroa vapaalle sivistystyölle vähentyneiden opiskelijamaksujen kompensoimiseksi.

Avustusten käyttö on suunniteltu ja ohjeistettu kunkin rahoittajan kriteerien mukaisesti. Kaupungin saamat valtionavustukset on jaettu päiväkoteihin, kouluihin ja oppilaitoksiin, joissa saatu lisärahoitus on kohdennettu rahoittajan edellyttämällä tavalla oppijoiden oppimista ja hyvinvointia tukeviin toimenpiteisiin. Eri koulutusasteet ovat kohdentaneet suurimman osan saamastaan rahoituksesta oppijoiden saaman opetuksen, ohjauksen ja tukitoimien lisäämiseen muun muassa palkkaamalla lisää opettajia, erityisopettajia tai ohjaushenkilöstöä. Lisäksi rahoitusta on käytetty osalla koulutusasteista henkilöstökoulutuksiin ja

pieneltä osin materiaalihankintoihin. Saatu rahoitus käytetään pääsääntöisesti vuoden 2021 aikana.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut haettavaksi valtion erityisavustuksen koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa myös vuosille 2021–2022. Lisäksi Opetushallitus on asettanut haettavaksi valtionavustuksen lukio-koulutukseen sekä vapaan sivistystyön oppilaitoksille.

Koronasta palautuminen kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla koronasta palautumisen perustana on palveluiden laadun ja saatavuuden varmistaminen. Palvelujen laadun ja saatavuuden varmistamisen toimenpiteet koostuvat oppimisen ja hyvinvoinnin vajeiden korjaamisesta eri koulutusasteilla, nuorten työllistymisen ja jatkuvan oppimisen edistämisestä sekä henkilöstön hyvinvoinnin vahvistamisesta. Toimialan koronasta palautuminen kytkeytyy koko kaupungin koronasta palautumiseen sekä kaupungin eri toimialojen yhteisiin tavoitteisiin palvelujen saavutettavuuden, osallisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä syrjäytymisen ehkäisystä.

Oppimisvajetta kartoitetaan ja seurataan systemaattisesti eri koulutusasteilla ja toimenpiteitä kohdennetaan oppijoille tarvelähtöisesti. Oppijat saavat esimerkiksi tukiopetusta, erityisopetusta ja pienryhmäopetusta sekä kouluvalmentajien, monikielisten ohjaajien tai työvalmentajien ohjausta ja valmennusta. Lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa mahdollistetaan myös opintojen kertaaminen sekä rästiin jääneiden opintojen tai näyttöjen suorittaminen. Opintojen etenemistä seurataan säännöllisesti ja poissaoloihin varhaiskasvatuksesta tai opetuksesta puututaan yhteisen toimintamallin mukaisesti.

Koronatilanne on heikentänyt oppijoiden hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Osana koronasta palautumista kouluissa ja oppilaitoksissa vahvistetaan vertaisryhmä- ja tutortoimintaa sekä jatkuvaa ryhmäytämistä. Oppijoiden kanssa suunnitellaan ja toteutetaan yhteisöllisyyttä lisääviä tapahtumia ja toimintaa osana koulujen ja oppilaitosten päivittäistä arkea. Kaupungin KVO13-ohjelman (kiusaamisen vastainen ohjelma) toimenpiteitä tehostetaan. Koronasta palautumisessa keskeisiä ovat myös ennaltaehkäisevän yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistaminen, yksilöllisen opiskeluhuollon varhaisen tuen kehittäminen sekä tiivis yhteistyö oppijoiden perheiden kanssa.

Oppijoiden hyvinvoinnin vahvistaminen edellyttää ennaltaehkäisevää, moniammatillista ja monialaista yhteistyötä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten arjessa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee koronasta palautumisessa yhteistyötä kaupungin muiden toimialojen kanssa.

Keskeisiä yhteistyökumppaneita oppijoiden hyvinvointia edistävien palvelujen järjestämisessä ovat sosiaali- ja terveystoimiala sekä nuorisopalvelut.

Koronasta palautumisessa on tärkeää tukea nuorten työllistymistä, jotta vältetään pitkäkestoisilta työuria ja tulonkehitystä heikentäviltä vaikutuksilta. Toimiala tekee yhteistyötä kaupungin elinkeino-osaston kanssa työllisyyden kuntakokeilun toimeenpanossa. Oppilaitokset esimerkiksi tarjoavat työllisyyden kuntakokeilun palvelumanuaaliin muun muassa tarvelähtöisesti tuotettuja lyhytkoulutuksia, aikuisten perusopetusta sekä erilaisia opiskelu- ja työelämävalmiuksia parantavia opintoja. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa varmistetaan kesken opintojen työelämään siirtyneiden opiskelijoiden tutkinnon suorittaminen oppisopimuksen tai joustavien opiskelumahdollisuuksien avulla.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että palvelujen laadun ja saatavuuden varmistaminen eri koulutusasteilla edellyttää riittäviä resursseja. Lautakunta pitää tärkeänä resurssien kohdentamista ennaltaehkäisevään ja varhaiseen tukeen sekä olemassa olevien toimintamallien kehittämistä vastaamaan entistä paremmin oppijoiden erilaisia tarpeita.

Lasten ja nuorten harrastustoiminnan tukeminen

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yhtenä tavoitteena on, että jokaisella lapsella ja nuorella on harrastus. Lasten ja nuorten harrastamisen mahdollisuuksien parantaminen ja tietoisuuden lisääminen oman alueen vapaa-ajan toiminnoista on vuonna 2021 kaupungin eri toimialojen yhteinen hyvinvoinnin edistämisen tavoite, jota seurataan osana talousarvion toteutumista.

Lasten ja nuorten harrastamisen mahdollisuuksia lisätään toimialojen yhteistyönä osana harrastamisen Suomen mallia. Harrastamisen Suomen malli on opetus- ja kulttuuriministeriön hanke, jonka päätavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen mahdollistamalla jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt kaupungille miljoona euroa harrastamisen Suomen mallin pilotointiin ajalle 1.1.2021–5.6.2021. Lukuvuoden 2021–2022 aikana harrastamisen Suomen mallin toiminta on tarkoitus laajentaa kaikkiin Helsingin kouluihin.

Kouluihin järjestetään erilaista harrastustoimintaa lasten ja nuorten toiveita kuunnellen yhteistyössä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Harrastusmahdollisuuksia ja tietoa harrastamisen sisällöistä tarjotaan etenkin niille lapsille ja nuorille, jotka eivät harrasta. Koulupäivän jälkeen järjestettävällä toiminnalla tuodaan harrastusmahdollisuudet lähemmäs myös niitä lapsia ja nuoria, joilla on muutoin vähemmän mah-

dollisuuksia kokeilla erilaisia harrastuksia. Samalla luodaan polkuja pitkäkestoiseen harrastamiseen. Harrastamisen Suomen mallin toimintaa koordinoi kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa.

Toimialalla koronasta palautumisen lähtökohta on palvelujen laadun ja saatavuuden varmistaminen, mikä edellyttää riittäviä lisäresursseja kaikille koulutusasteille. Lisämäärärahan tarpeita on arvioitu toimialan talousarvioehdotuksen 2022 perusteluissa, mutta ne eivät sisälly talousarvioehdotukseen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Mari Mulari, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 83274
mari.mulari(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Paavo Arhinmäen talousarvioaloite määrärahan osoittamisesta koronan jälkihoito-ohjelmaan

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 22.9.2021 mennessä valtuutettu Paavo Arhinmäen ja 12 muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta. Aloitteessa esitetään, että vuoden 2022 budjettiin varataan määrärahat mittavaan koronan jälkihoito-ohjelmaan, jolla erityisesti tuetaan lasten ja nuorten opetusta ja koulutusta sekä harrastustoimintaa.

Talousarvioaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta sekä sosiaali- ja terveystoimialalta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Mari Mulari, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 83274
mari.mulari(a)hel.fi

21.09.2021

Asia/8

Liitteet

- 1 Paavo Arhinmäen talousarvioaloite määrärahan osoittamisesta koronan jälkihoito-ohjelmaan

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.09.2021 § 294